

Úloha lidových mas ve válkách současné epochy

Marxovo konstatování, že „lidé jsou autory i herci vlastního dramatu“ (Marx, K.: Bída filosofie, Praha 1948, s. 87) nejvýstižněji zachycuje dějinnou úlohu lidových mas, jejich aktivní tvůrčí činnost. Bohužel ne vždy sloužila ona nesmírná činnost lidu ve prospěch lidu samého, ve prospěch vědeckotechnického a sociálního pokroku lidstva.

Dějiny zaznamenávaly a dosud zaznamenávají hlubokou rozpornost dějnotvorného procesu. Vládnoucí třída vždy usilovala o to, aby část tvořivé práce lidu byla použita proti jeho vlastním zájmům a na druhé straně, aby sloužila k upevnění, obhajobě a rozšíření zájmů vykořisťovatelských tříd. Lidové masy byly a dosud jsou nuceny vytvářet takové materiální statky, které slouží výhradně k destrukci materiálních a kulturních hodnot a k hromadnému ničení lidských životů.

I války se staly (nikoli z vůle lidu) součástí dějinného vývoje společnosti v podmínkách vykořisťovatelských, třídně antagonistických společností, jako jejich zákonitý produkt. Lidové masy — tvůrčí dějin — se jako manipulované objekty vládnoucích vykořisťovatelských tříd stávají v dějinách nejen tvůrci vojenské techniky, ale i přímými aktéry válečného destrukčního procesu [což ve své podstatě podporuje jejich přirozené dějnotvorné úloze], do kterého byly proti své vůli vtaženy.

Buržoazie vždy viděla v lidu pasivní přívěsek, prostý objekt dějin a sebe sama jako rozhodujícího dějnotvorného činitele, jako rozhodující subjekt dějin. Veškeré své cíle, činnost a prostředky směřující k naplnění těchto cílů, považuje za přirozené a naprosto nezbytné. Z tohoto hlediska je válka pro buržoazii oním nezbytným činitelem, či nezbytnou součástí dějinného vývoje společnosti. Válka je prostředek, pomocí něhož má být dosaženo mocenskopolitických cílů vykořisťovatelských tříd. Lidové masy mají sloužit jako nástroj (pokud možno poslušný) k prosazení egoistických zájmů militantní buržoazie.

Marxistům nebylo nikdy lhostejné, jakou úlohu sehrávají lidové masy v tak významném společenském jevu, jakým je válka. Vznik materialistického pojetí dějin a spolu s tím i odhalení skutečných příčin válek umožnilo vědecky analyzovat tu kterou válku, bylo možno určit její charakter a na základě toho stanovit i poměr lidových mas k dané válce.

Pro stanovení postoje lidových mas k válce mají samozřejmě význam činitelé jak objektivní, tak i subjektivní povahy. Umožňují totiž lidovým masám zaujmout k dané válce skutečně uvědomělý (a ne živelný) postoj. Kromě toho, ve sféře subjektu může být vyjasněna podstata války a povaha objektivních faktorů v dané konkrétní válce. Teprve tehdy, když lidové

masy znají charakter války, cíle, které se válkou sledují, kdy si plně uvědomí, za jaké společenské zřízení mají jít bojovat, teprve tehdy mohou — za předpokladu, že existuje subjekt, který je schopen lidové masy organizovat a vést — zaujmout uvědomělý a jednotný postoj k dané válce.

Marxismus vychází z toho, že jsou-li dány objektivní podmínky, pak nastupuje úloha subjektu jako rozhodujícího činitele realizace těchto podmínek. Při stanovení úlohy lidových mas ve válce, zejména při stanovení poměru lidových mas k dané válce hraje subjektivní faktor významnou úlohu.

Obecně můžeme říci, že úloha lidových

mas vzrůstá v jednotlivých oblastech života společnosti tak rychle, jak roste politická zralost mas, jejich uvědomělost a organizovanost. Organizovanost a uvědomělost jsou však faktory, které nemohou vzniknout živelně, nýbrž musí být vnášeny do mas zvenčí. Tuto úlohu může důsledně plnit pouze marxisticko-leninská strana.

Platí-li obecně, že pouze lidové masy vedené dělnickou třídou v čele s jejím předvojem, marxisticko-leninskou stranou, jsou hybnou silou vývoje společnosti, platí to i při studiu úlohy lidových mas ve válce a při stanovení poměru mas k válce a míru.

Zkušenosti první a druhé světové války

V souvislosti s oběma světovými válkami se uvádí masovost jako jeden z významných rysů, odlišujících charakter těchto válek od válek předchozích epoch. Uvádí se, že tyto války vstoupily do života celých národů, tím že se staly vpravdě světovými.

Rys světovosti u obou válek byl dán m. j. vtažením v podstatě všech imperia-
listických velmocí (a v druhé světové válce dokonce vtažením tehdy jediného socialistického státu) a řady dalších národů a států do války, rozsahem válečných operací, masovým nasazením sil a prostředků apod. Přesto tyto války ještě probíhají v podmínkách, které umožňují řadě států, národů i obyvatel stát tak říkajíc mimo, v roli „nestranného pozorovatele“, či to-
ho, koho se tento jev dotýká jen „okra-
jově“, „zprostředkovaně“, nebo se ho do-
konce nedotýká vůbec. Ještě existují určité omezení, která nejsou zanedbatelná zejména z hlediska toho, jak bezprostředně či zprostředkovaně, intenzivně či méně intenzivně se válka dotýká širokých lidových mas a jak hluboký vliv zanechala ve vědomí lidu.

Především existovalo omezení, které můžeme charakterizovat jako omezení prostoro-
vé.

I když první i druhá světová válka byly označeny za světovou, přesto ani o jedné z nich z hlediska prostorového se nedá říci, že by zachvátily skutečně celý svět. Ani první, ani druhá světová válka nezasahovala do života všech národů a států stejně. Existovala řada území, států, ba dokonce celých světových kontinentů, kde válečné operace neprobíhaly vůbec (Austrálie, Nový Zéland, celý americký kontinent, značná část afrického kontinentu, některé země asijského i evropského kontinentu). I když se některé země (např.

USA, Austrálie, Nový Zéland apod.) oficiálně války účastnily, pak tato účast byla poznamenána určitými zvláštnostmi.

Společným rysem pro tyto země či celé kontinenty bylo, že válka probíhala mimo jejich území a lid těchto zemí byl ušetřen přímých válečných operací a tudíž i přímých důsledků, které válku provázely. S přímými válečnými doprovodnými jevy byli bezprostředně spjatí pouze ti, jejichž blízcí bojovali sice mimo vlastní zemi, ale přece jenom na frontě.

Lid těchto zemí byl ušetřen válečných hrůz. Pro značnou část obyvatelstva se válka odehrávala „mimo ně“, dotýkala se jich často velice zprostředkovaně. Charakter první i druhé světové války stále ještě umožňoval, aby se poměrně značná část lidu dovídala o válce z rozhlasu, novin či filmových žurnálů. Ještě existovala teritoria, kde se o válce „vědělo“, „četlo“, „mluvilo“ jako o významné světové události.

Výrazně se jistě projevovalo i druhé omezení, které můžeme nazvat omezením technickým.

V první a zejména ve druhé světové válce štáby armád a frontů sice disponovaly nebyvalým válečným arzenálem, jak co do množství, tak i co do kvality, ale ani zbraňový systém koncem druhé světové války nedosáhl takových parametrů, aby se o něm dalo říci, že je schopen plnit úkolv jakéhokoli strategického určení. Technika, kterou armády disponují, příliš nepřekračuje možnosti ničení nepřítele mimo rámec frontových operací. To znamená, že zasahuje ve své drtivé většině ty masy, které se účastní bezprostředně bojových akcí, tedy masy vojáků.

Mimo frontové operace je masové ničení nepřítele, zejména jeho vojenskoprůmyslového potenciálu a i živé síly, velice

problematické a technicky mimořádně náročné. Neexistuje technický prostředek mohutné účinnosti. Mohutnost je nahrazována masovým nasazením existujících ničivých prostředků (zejména leteckých pum), které mají relativně malý účinek. K tomu je nutné připočítat ten prostý fakt, že i prostředky dopravy na cíle jsou značně omezeny a vyžadují rovněž masové nasazení. Jediným prostředkem relativně rychlé dopravy náloží, určených k ničení cílů v hloubce nepřítelů, zůstává letectvo, zejména bombardovací. Ale i ono má omezený akční rádius a samo o sobě je ekonomicky značně nákladné mimo jiné i proto, že je schopno nést pouze určité limitované množství ničivých prostředků a ve většině případů musí být provázeno ochrannou stíhací letectvem.

Zbraňový systém v obou světových válkách tedy neumožňuje — ani při použití nejmodernější techniky — dosahovat plně strategických cílů. Bombardování vojensko-průmyslových komplexů nepřítelů ne vždy splnilo své cíle, nevedlo k podstatnému narušení jeho ekonomiky a i účinek na živou sílu v těchto případech byl omezený. Bylo by možné vypočítávat, kolik lidí patřících k té či oné koalici zůstalo po celou dobu války mimo dosah technických prostředků ničení, prostě proto, že se buď přímo nezúčastnili bojových akcí na frontě, nebo proto, že nebyli vystaveni bombardování, či proto, že se nestali objekty ozbrojeného násilí z jiných důvodů.

Tato omezení (a jistě by se našla řa-

da dalších) zanechala nutně vliv na široké lidové masy, na jejich postoje k těmto válkám i k válce vůbec. Tento vliv má pochopitelně rozporný charakter.

Potřeba masového nasazení vojáků na frontě spolu s bídou a strádáním lidu, který nesl na svých bedrech břemeno války, vedly ve svých důsledcích k revolucionalizaci širokých lidových mas jak v první, tak ve druhé světové válce. Válka, její hrůzy, utrpení a strádání se vryly hluboko do paměti těch, kteří ji prožili a přežili. Boj proti válce na jedné straně a nezlomné odhodlání bránit své vymoženosti proti reakčním militaristickým silám na druhé straně žije v povědomí lidu a je předáván následujícím generacím.

Na druhé straně existence těchto (a i dalších) omezení způsobila, že ani první, ani druhá světová válka ještě nedokázala vyburcovat do tohoto boje lid celého světa. Již sama skutečnost, že existovala místa bez válek, mohla vést k tomu, že určitá, poměrně značná část lidu zůstala za přispění buržoazní propagandy vůči dané válce částečně či úplně netečná. Připočteme-li k tomu fakt, že lidstvu nehrozilo reálné nebezpečí sebezničení pochopíme, že průběh i výsledky obou válek ještě plně neovlivnily vědomí širokých lidových mas. S tímto dlouhou dobu kalkulovali a dosud ještě kalkuluji buržoazní političtí i vojenští ideologové. Jejich cílem je zmanipulovat široké lidové masy na podporu jejich militaristické politiky.

Lidové masy a války současné epochy

Úloha lidových mas se zvýšila zejména vznikem prvního socialistického státu na světě — Sovětského svazu, a dále vzrostla po druhé světové válce v důsledku mírové politiky zemí socialistického společenství. Dokladem je růst úlohy lidových mas nejen v zemích socialistického společenství, ale současně i růst aktivity lidu v národně osvobozeneckých bojích proti imperialistickým kolonizátorům, v růstu odporu lidových mas proti agresím, v jejich boji proti reakčním silám ve vlastních zemích, v boji proti militarismu a za udržení světového míru.

Vzrůstající úloha lidových mas je m. j. podmíněna i charakterem soudobých válek, zejména pak charakterem možné příští světové války.

Války současné epochy se vyznačují celou řadou zvláštností. Jestliže dříve závisel výsledek bojových střetnutí na relativně stálých armádách, jejichž kádr tvořili buď vojáci, kteří považovali válku za

své povolání, nebo na silách, které byly k vedení války dočasně povolány, pak od vzniku první světové války se zúčastňují války celé národy. To znamená, že do boje vstupují nikoli desetitisíce či statisíce, ale celé milióny lidí. Války se dotýkají všech stránek společnosti bez výjimky. Bojiště nejsou ohraničena nějakými úzkými prostory, ale naopak, bezprostředně či zprostředkovaně se jimi stávají rozsáhlá území s desítkami ba dokonce stovkami miliónů lidí. Do válek jsou objektivně vtahovány široké masy pracujících ať již jako bezprostřední aktéři, či zprostředkovaně jako tzv. subjekty, které mají sloužit k zabezpečení válečných akcí a z tohoto titulu se stávají objekty válečného úsilí.

Politické cíle sledované v soudobých válkách, kvantitativní i kvalitativní růst prostředků ničení, rozsah válečných operací, koaliční charakter možné příští světové války, to vše způsobuje, že úloha li-

dových mas vstupuje do kvalitativně vyšší vývojové fáze. Vzrůstá ta schránka ozbrojeného konfliktu, která nárokuje masové nasazení bezprostředních účastníků konfliktu. Vzrůstá i možnost masového zničení vojenskoprůmyslového potenciálu obou válčících stran, ale i živé síly, v podstatě na kterémkoli místě naší planety. Na tuto skutečnost upozorňují představitelé komunistických a dělnických stran již v Manifestu míru, přijatém na poradě představitelů komunistických a dělnických stran v Moskvě v r. 1957. V tomto dokumentu se říká: „Dobře se ještě všichni pamatujeme na ukrutnosti a hrůzy druhé světové války. Její krvavé stopy nebyly ještě úplně odstraněny a již se nad domy pokojných měst a vesnic znovu vznáší strašlivý příznak nové, stokrát ničivější války. Není dnes na světě takové země, kde by hrozba nové války bez ustání nevisela nad rodinnými krbý, nekálila radost ze života ...“

„Není třeba ani znalosti vědce, ani obrazovnosti básníka, abychom řekli, že příští válka, kdyby ji národy připustily, by překonala všechno, co až dosud lidstvo zažilo. Obyvatelé Evropy a Ameriky, Asie, Afriky a Austrálie vědí, že člověk uvolnil takové obrovské přírodní síly a ovládl takové mohutné prostředky, že jejich ničivý účinek může postihnout kterékoli místo na zeměkouli. V nové válce nebude takového místa, kde by se člověk mohl klidně schovat v bezpečí. Požár jaderné, vodíkové a raketové války by zachvátil všechny národy a znamenal by nesčetná utrpení pro mnohá lidská pokolení.“

Bylo by však mylné, kdybychom redukovali celý problém pouze na zjištění úlohy lidových mas v příští možné světové válce. Charakter epochy, kterou žijeme, je takový, že jsme téměř denně svědky válečného konfliktu v některé oblasti zeměkoule. Setkáváme se s různými typy spravedlivých a nespravedlivých válek, setkáváme se i s mohutným hnutím za světový mír. Mluvit o úloze lidových mas ve válkách současné epochy znamená postihnout celou tuto oblast. Chceme jen stručně ukázat, že zvyšující se úloha lidových mas ve válkách současné epochy je obecnou tendencí, že realita, kterou žijeme, plně dává za pravdu marxistickému metodologickému východisku o rozhodující úloze lidových mas v dějinách.

V jakých oblastech se zejména projevuje růst úlohy lidových mas ve válkách současné epochy?

Na prvním místě je to růst boje lidových mas za mír a za odvrácení války ze života lidstva.

Lidové masy vždy vystupovaly proti válkám již proto, že právě jim války přinášely největší útrapy a strádání. Zkušenosti dvou světových válek a možná perspektiva ještě ničivější třetí světové války burcuje široké lidové masy do aktivního boje proti jakékoli válce, zejména pak proti ničivé světové termojaderné válce.

Lidové masy na celém světě proto mají mimořádný zájem na uchování a upevnění míru. Ukazuje se, že růst boje lidových mas za mír a odvrácení světové války je úměrný růstu ničivosti válek současné epochy, ale i růstu uvědomělosti mas. Můžeme říci, že organizovaný boj lidu za zachování a upevnění světového míru je jevem charakteristickým pro současnou epochu. V čele tohoto boje za světový mír a odvrácení termojaderné války jsou především komunisté. Velmi jednoznačné stanovisko v tomto směru bylo řečeno ve zprávě ÚV KSSS na XXIV. sjezdu sovětských komunistů: „Sovětský svaz staví proti agresivní politice imperialismu politiku aktivní obrany míru a upevňování mezinárodní bezpečnosti. Hlavní směry této politiky jsou dobře známy. Naše strana, náš sovětský stát ve spolupráci s bratrskými socialistickými zeměmi, s ostatními mírumilovnými státy a za vřelé podpory miliónových mas na celém světě o ně bojují už dlouhá léta, brání mír a přátelství mezi národy.“ (XXIV. sjezd KSSS, Praha 1971, str. 26.)

Je zcela přirozené, že v čele boje za mír stojí země socialistického společenství. Socialistické země vidí v hnutí pracujících celého světa v boji za mír reálnou podporu své mírumilovné politiky a je přirozené, že lidové masy celého světa aktivně podporují mírumilovnou politiku zemí socialistického společenství v čele se Sovětským svazem.

Novým jevem v dějinách mezinárodních vztahů je skutečnost, že takový důležitý faktor jakým jsou ozbrojené síly socialistického společenství se poprvé v historii ozbrojených sil stává významným nástrojem boje za udržení světového míru. A. A. Grečko na XXIV. sjezdu o této historické úloze socialistických ozbrojených sil prohlásil: „Sovětská armáda přesvědčivě prokázala své historické poslání jako ochránce všeho pokrokového proti silám reakce a agrese. Dnes je toto ušlechtilé poslání sovětských ozbrojených sil jako mohutného faktoru zachování míru a klidu na zemi zvláště nutné a reálné.“ (XXIV. Sjezd KSSS, Praha 1971, s. 218.)

V dějinách lidstva nenalezáme epochu, kterou bychom mohli srovnávat se současnou epochou co do úrovně, rozmachu, uvědomělosti a organizovanosti lidových

mas v boji proti nebezpečí války a za udržení míru.

Dalším významným rysem současné epochy je vzrůstající úloha lidových mas v boji proti všem druhům nespravedlivých válek.

Nespravedlivé války jsou neslučitelné se zájmy pracujícího lidu. Lid tento druh války rozhodně odmítá. Odpor lidových mas k nespravedlivým válkám vzrostl zejména od doby, kdy imperialisté propagují militaristickou doktrínu „totální války“ a kdy se snaží realizovat teorii „vyhlazovací války“.

V. I. Skopin v souvislosti s teorií „totální války“ a „vyhlazovací války“ ukazuje dva důležité momenty:

„1. vyhlazovací válka začala být teoreticky zdůvodňována od té doby, co armáda byla mechanizována a proletarizována;

2. „totalitní strategie soudobého kapitalismu je pro něj typická všude a není dočasným konjunkturálním zjevem, nýbrž naopak neoddelitelnou součástí dnešních militaristických doktrín.“ (Skopin, V. I.: Militarismus, Praha 1959, str. 81.)

V. I. Skopin současně upozorňuje na to, že totální válka je dvousečnou zbraní. Metody používané v totální válce demoralizují a oslabují i toho, kdo jich používá. Teoretikové totální strategie narazí nutně na odvetnou strategii lidového odporu, v němž roste síla lidového génia, důmyslu, vynalézavosti a houževnatosti tím více, čím barbaršější jsou metody, jímž lid musí čelit.

Rozhodný odpor pracujících celého světa a hlavně věcný a zásadní postoj socialistických zemí vedl k zastavení řady agresivních nespravedlivých válek. Zkušenosti ukazují, že v důsledku změn poměru sil mezi světem kapitalismu a světem socialismu ve prospěch sil socialismu a v důsledku rozhodných akcí pracujících celého světa je možné zabránit vzniku nespravedlivých válek, a pokud dojde k jejich rozpoutání, existují síly, které mohou zabránit jejich rozšíření, popřípadě jejich přeměně ve válku světovou.

Nespravedlivé války stále více a hlouběji zotřívají třídní rozpory kapitalismu, revolucionizují masy pracujících a otevírají tak cestu rozvoji socialistické revoluce. Ve svých důsledcích vedou často k nechtěným cílům, kdy místo posílení či udržení pozic imperialismu dochází k jejich oslabení a tudíž i oslabení kapitalistického systému jako takového. I nadále platí Leninův závěr o tom, že imperialisté vyhratí válkou rozpory natolik, že vytvoří všechny podmínky pro to, aby pracující mohli obrátit zbraně proti vlastní

buržoazii a tím přeměnily válku imperialistickou ve válku občanskou.

Nebývale se v současné epoše zvýšila úloha lidových mas ve válkách národně osvobozenecích.

Vznik světové socialistické soustavy po druhé světové válce podstatnou měrou jak známo přispěl k rozpadu koloniální soustavy imperialismu. Těžiště národně osvobozenecích válek se přeneslo právě tam, do oblastí, která byla doménou imperialistických zemí. Tento boj za národní osvobození není zdaleka ještě ukončen. Zejména ne proto, že tento boj je v posledních letech velice často úzce spjat s bojem sociálním. Národně osvobozenecské války se vyznačují masovou účastí lidu, která má mnohdy velmi širokou a různorodou sociální základnu. Boje za národní osvobození se zúčastní vedle sebe buržoazie i utlačované masy. Účast národní buržoazie je odrazem jejích ekonomických a politických cílů, a proto jsou její zájmy v národně osvobozenecském boji třídě omezeny. Snaží se proto nedopustit takový proces demokratizace, který by podlamoval její ekonomické a politické zájmy. V takovém případě neváhá spojit své síly s imperialistickými zeměmi, které sledují své neokolonialistické cíle a všemožně se snaží zamezit základním pokrokovým přeměnám v zemích tzv. „třetího světa“.

Zkušenosti z národně osvobozenecích válek posledních let ukazují, že čím vyšší je vystupňování boje imperialistických zemí proti národně osvobozenecskému boji, tím mohutnější a organizovanější je odpor širokých lidových mas proti této eskalaci. Jako příklad můžeme uvést boj vietnamského lidu zpočátku proti Francouzům, později proti Američanům a jihovietnamskému loutkovému režimu.

Národně osvobozenecská hnutí v poslední době znovu potvrzují Leninovu myšlenku, že „celé dějiny osvobozenecích válek nám ukazují, že jestliže tyto války zachvacovaly široké masy, přicházelo osvobození rychle.“ (Lenin, V. I.: Spisy, sv. 27, Praha 1955, str. 101.)

Korejská válka, válka alžírského lidu, válka ve Vietnamu a v neposlední řadě osvobozenecská válka lidu Angoly a dalších zemí afrického kontinentu jsou praktickým potvrzením těchto Leninových slov. Pokrokovost a spravedlivost osvobozenecských válek vždy vyvolává zájem lidových mas na vítězství. Proto se v těchto válkách tak významně projevuje masová vojenská vynalézavost a hrdinství lidu.

Mezi potenciálně možné typy válek současné epochy patří bezesporu světová válka, která z vojenskostrategického hlediska by znamenala rozhodující třídní střet-

nutí mezi světem socialismu a světem kapitalismu. Význam a úloha lidových mas v příští možné světové válce jsou zdůrazněny skutečností, že pro pracující lid zemí socialistického společenství by taková válka byla válkou na obranu socialismu.

O zákonitosti obrany socialismu hovoří již V. I. Lenin v r. 1918, kdy v referátu o zahraniční politice na společném zasedání VÚVV a moskevského Sovětu 14. května prohlásil: „Jsme obráněři od 25. října 1917, vybojovali jsme si právo bránit vlast ... nebráníme národní zájmy, tvrdíme, že zájmy socialismu jsou vyšší než zájmy národní, zájmy státu. Jsme obráněři socialistické vlasti.“ (Lenin, V. I.: *Spisy*, sv. 27, Praha 1955, str. 375.)

To, že obrana socialismu se stala obecným, nutným a objektivním požadavkem je zdůrazněno v dokumentech mezinárodního komunistického a dělnického hnutí. Na XXIV. sjezdu KSSS připomněl A. A. Grečko tento požadavek slovy: „Neustálé upevňování ozbrojených sil je objektivní nutností pro úspěšnou výstavbu socialismu a komunismu, vyplývající ze zákonitostí společenského vývoje a ze zvláštností třídního boje mezi kapitalismem a socialismem. Více než půl století zkušeností socialistické výstavby v naší zemi plně potvrdily správnost vojenské politiky a praxe budování ozbrojených sil, které

neochvějně uplatňuje komunistická strana.“ (XXIV. Sjezd KSSS, Praha 1971, str. 218.)

Skutečnost, že obrana socialismu se stává vnitřně vlastní širokým lidovým masám zemí socialistického společenství, vyplývá z toho, že socialistické společenské zřízení je jejich zřízením; socialistická vlast je jejich vlastí; politické cíle sledované stranickým a státním vedením odpovídají jejich zájmům; zabezpečení progresivního vývoje socialistické společnosti považuje lid za svou svatou povinnost.

Marxisticko-leninské strany proto přikládají mimořádnou úlohu soustavnému rozvíjení uvědomění lidových mas v boji za socialistickou vlast a celé socialistické společenství. Vycházejí z toho, že sílu armády netvoří jen moderní zbraně. Hlavní jsou lidé, v jejichž rukou jsou tyto zbraně. Dnes daleko více než dříve závisí vítězství na stavu bojového ducha armády. Lidé, kteří ovládají vynikajícím způsobem bojovou techniku a navíc mají vysoké morálně politické vlastnosti, budou konec konců rozhodovat o vítězství. Pouze marxisticko-leninská strana je schopna plně využít vymožeností socialistické společnosti, síly, obětavosti a uvědomělosti širokých lidových mas v boji za obranu těchto vymožeností proti jakémukoli nepříteli.